

گزارشی ویژه از ناوتیپ زیرسطحی نیروی دریایی ارتش

صفر تا صد تنها ناوگان زیر دریایی غرب آسیا

فرمانده ناوتیپ زیر سطحی: اگر جنگ بود، زیر دریایی فاتح، ناوانگلیسی را زده بود

توصیف فرموده‌اند. زیر دریا یک محیط ناشناخته برای همه کشورهاست برای همین معدود کشورهایی هستند که به تکنولوژی ساخت خود زیر سطحی و سلاح‌های زیر سطحی دست پیدا کرده‌اند. به گفته امیر ستگاری، رئیس سازمان صنایع دریایی وزارت دفاع، کشورمان توانسته با ساخت زیر دریایی‌های غدير و فاتح و تعمیرات اساسی زیر دریایی سنگین طارق و ساخت تسلیحات زیر دریایی در زمره ۱۳ کشور دارای فن آوری زیر سطحی‌های غیر اتمی قرار گیرد.

نقش تعیین کننده زیر دریایی‌ها در نبردهای دریایی گذشته و قابلیت‌های بالای آن در مخفی ماندن از دید دشمن، آن را به یک سلاح استراتژیک تبدیل کرده که حتی در اختیار داشتن تعداد اندکی از آنها می‌تواند در زمان صلح، نقش بازدارندگی موثر و در زمان جنگ برتری‌های رزمی مؤثری به دنبال داشته باشد تا جایی که فرمانده معظم کل قوا نیز در موارد مختلف با اشاره به اهمیت زیر سطحی‌ها در یگان‌های نیروی دریایی، زیر سطحی را با عنوان اولویت اول و تأثیر گذار در دریا

حضور طارق در مدیریت برای آینده چندان دور

فرمانده از برنامه آینده طارق برای ماموریت بلندمدت هم خبر می‌دهد و می‌گوید انشاالله زیر دریایی طارق با برنامه‌ریزی‌هایی که انجام شده می‌تواند به درای مدیریتانه هم برود. ماین توانمندی را داریم و منتظر دستورات سستادهای بالاتر هستیم. یکی از مطالب جالب توجه برای مادر ناوتیپ وضعیت زیر دریایی ایرانی فاتح بود که سال گذشته با حضور رئیس جمهور در بندرعباس رونمایی و به نیروی دریایی الحاق شد. «از بالاترین مقام زیر سطحی ندا جادر مورد وضعیت و کیفیت این زیر دریایی پرسیدم که جوابی غرور آفرین داد و گفت: «زیر دریایی نیمه سنگین فاتح توانسته غوص ۱۰۰ متری داشته باشد که باعث شگفتی کشورهای دیگر و متخصصان این حوزه شد. همچنین به لطف خدا توانستیم با شلیک موفق موشک زیر دریا به سطح جاسک ۲ راز زیر دریایی غدير داشته باشیم و در حال حاضر در جهت ارتقای برد این موشک هستیم.»

اگر جنگ بود فاتح ما، ناوانگلیسی را زده بود

فرمانده در ادامه خاطرهای جالب از خوش شناسی ناوانگلیسی گفت که در شرایط جنگی اسیر توان زیر دریایی فاتح نشد. وی گفت: «ماجرای اینگونه بود که زیر دریایی فاتح در عمق ۶۰ متری مستقر بود و جهت غوص به ۱۰۰ متری متوجه می‌شود یک کانال زیر آبی وجود دارد. زیر دریایی فاتح در آن لحظه صدای سونار فریگت انگلیسی را تا عمق ۶۰ متری لحظه به لحظه ثبت می‌کرده و با غوص به عمق ۱۰۰ متری و با عبور از این کانال زیر آبی صدای فریگت انگلیسی را نداشته یعنی یک تاکتیک رزمی در زمان جنگ برای شناسایی اهداف سطحی همانند فریگت انگلیسی و اختفا از آنها در عمق ۱۰۰ متری با استفاده از شناسایی کانال‌های زیر آبی که توسط زیر دریایی فاتح انجام شده است. این خودش یک تاکتیک رزمی است که به آنها نشان می‌دهد ناوانگلیسی، زیر دریای فاتح را نتوانسته شناسایی کند که اگر زمان جنگ بود ما آن را مورد اصابت قرار می‌دادیم.» پس از گفت و گو با فرمانده به محوطه ناوتیپ زیر سطحی رفتیم تا از نزدیک زیر دریایی‌های ایرانی را ببینیم. ادامه گزارش به توان ناوگان راهبردی زیر سطحی ایران پرداخته و اطلاعات قابل انتشار از این مجموعه را پیش روی شما قرار می‌دهد.

زیر دریایی کیلو کلاس یا کلاس طارق

۳ فروند زیر دریایی کلاس کیلو یا کلاس طارق ساخت روسیه در اختیار نیروی دریای ارتش است که به نام‌های طارق، نوح و یونس معروف هستند. زیر دریایی کلاس کیلو نوعی زیر دریایی نظامی با موتور دیزلی-الکتریکی محسوب می‌شود که اولین آن‌ها در

دارد از حضرت حافظ که می‌فرماید: در ره منزل لیلی که خطر هاست به جان / شرط اول قدم آن است که عاشق باشی. فرمانده ناوتیپ زیر سطحی در بررسی وضعیت این یگان ۲۹ ساله از ابتدای تشکیل تاکنون به نسل اول افراد اشاره می‌کند که همگی آموزش دیده روسیه بودند اما امروز پس از حدود ۳ دهه دیگر آن نسل باز نشسته شده و هیچ نیرویی در زیر دریایی‌های مانیست که آموزش خارجی دیده باشد و این افتخار در حالی است که زیر دریایی‌ها همچنان فعال و سر بلند به کار خود می‌پردازند. او می‌گوید: «در حوزه عملیاتی اوایل که ناوتیپ تشکیل شد ماموریت‌های ما خیلی محدود و ۴، ۲ روزه بود ولی امروز در قالب ناو گروه‌های رزمی شاهد حضور کیلو کلاس‌ها در کشورهای عمان، سریلانکا و هند بودیم و به دریای سرخ و تنگه باب‌المندب هم اعزام شدند. زیر دریایی غدير را جهت ارسال پیام صلح و دوستی به پاکستان فرستادیم که باعث تعجب همه شده بود که چطور یک زیر دریایی کلاس سبک ما از بندرعباس تا پاکستان رفته و برگشته است. تعمیرات اساسی طارق را در مجموعه کارخانجات نیروی دریایی انجام دادیم که برگ زینی بر افتخارات ما بود و شگفتی خیلی از کشورهای مدعی را در پی داشت. حتی کشور سازنده یعنی روسیه باور نمی‌کرد بتوانیم این زیر دریایی‌ها را خودمان تعمیر و عملیاتی کنیم. از سوی دیگر زیر دریایی نیمه سنگین فاتح را ساختیم. پروژه‌های مین‌رونده و اژدر را توسط همین متخصصان داخلی طراحی و تولید کرده و شلیک‌های اژدر جنگی از کلاس طارق و غدير را داشتیم. شرکت حداکثری یگان‌های زیر سطحی را در همه رزمایش‌ها شاهد بودیم.» فرمانده می‌گوید: «مرکز تعمیرات زیر سطحی غدير کلاس ما امروز همه تعمیرات را انجام می‌دهد و ما به طور کامل هیچ خارجی‌ای را در کشور خودمان سراغ نداریم و نیازی نداریم تا تعمیرات ما را انجام دهد.» او خاطرات جالبی هم از ماموریت‌هایش دارد از جمله مواجهه‌اش با ناو هواپیمابر آمریکا که با ذوقی خاص و انرژی بالا برای ما تعریف کرد: «در یکی از ماموریت‌ها که فرمانده زیر دریایی غدير بودم، جهت انجام ماموریت شناسایی ناو گروه‌های خارجی و فرامانطقه‌ای به دریا اعزام و در تنگه هرمز مستقر شدیم. آنجا مشاهده کردیم که یک ناو گروه هواپیمابر آمریکایی در حال خروج از تنگه است. ناو گروه هواپیمابر به محض مشاهده یک زیر دریایی غدير کلاس ایرانی که تنها ۲۹ متر طول دارد ۳ فروند بالگرد بالای زیر دریایی ما به پرواز درآورد و شروع به فیلمبرداری کرد. ما اول زیر سطح دریا بودیم و ناوهای آمریکایی را شناسایی کردیم و بعد روی سطح آمدیم که نشان دهیم ترسی نداریم.»

در واقع تصمیم برای ساخت زیر دریایی در ایران به اوایل دوران جنگ تحمیلی رژیم بعث عراق علیه ایران برمی‌گردد. طرحی توسط شهید چمران برای این منظور در دست اقدام قرار گرفت اما با وجود تلاش‌های جهادی به علت پیچیدگی‌های متعدد ساخت زیر دریایی‌ها به ثمره نهایی نرسید اما زیر دریایی‌های ایران برای اولین بار در ابتدای دهه ۷۰ از روسیه خریداری شدند. آذرماه سال ۱۳۷۱ اولین زیر دریایی ایران با نام طارق در بندرعباس به ناوگان نیروی دریایی ارتش ملحق شد و پس از آن تا سال ۱۳۷۶ دو فروند دیگر از همین کلاس با نام‌های نوح و یونس پرچم ایران را به خود دیدند و این سرآغازی شد بر شکل‌گیری تنها ناوگان زیر دریایی در غرب آسیا. ناوگانی که امروز علاوه بر این ۳ زیر دریایی سنگین، به تعداد زیادی زیر دریایی سبک غدير و زیر دریایی نیمه سنگین و ایرانی فاتح را نیز به خود می‌بیند و آماده می‌شود تا در آینده علاوه بر فروندهای جدید از فاتح، پذیرای نخستین زیر دریایی سنگین ایرانی به نام بعثت شود.

آموزش، ساخت و تعمیر انواع زیر دریایی بدون دخالت خارجی

زیر دریایی با مختصات فنی و راهبردی که دارد امروزه یکی از مهمترین ابزار تولید امنیت در دریاها برای کشورهای دارنده آن به شمار می‌روند و ویژگی‌های پنهان کاری این شناورها باعث شده تا به عنوان یک سلاح مهلک و ناگهانی در دریا به شمار بروند. قبل از بررسی ناوگان زیر دریایی ایران و برای شروع گزارش ابتدا به سراغ فرمانده ناوتیپ سطحی نیروی دریایی رفتیم تا بر ایمان از این بخش مهم بگویم و البته با خطراتی جذاب از زیر دریایی‌های ایران، اثرگذاری و نقش بی‌بدیل زیر سطحی در هر نیروی دریایی را توضیح دهم. وی با سابقه‌ای ۱۹ ساله از حضور در حوزه زیر سطحی و فرماندهی انواع زیر دریایی‌های کلاس غدير و کیلو کلاس در حالی امروز فرماندهی ناوتیپ را به عهده دارد که بالغ بر ۳۲۰ روز در یانوردی و هزار ساعت غوص با زیر دریایی غدير و ۱۵۰۰ روز در یانوردی و ۳۵۰۰ ساعت غوص با کیلو کلاس‌ها از او یک پیشکسوت و خاک خورده در حوزه زیر دریایی در ایران و شاید جهان ساخته است. کار سخت و طاقت‌فرسایی که معتقد است کمک خدا در تحمل سختی‌ها موثر بوده است. این فرمانده خوش ذوق برای این سال‌ها خدمتش هم توصیفی